

de absolutione a culpa, quia nec bigamia est culpa, nec peccatum homicidii aut mutilationis tale est, ut per hæc privilegia absolvi non possit. Et hactenus de materia hujus potestatis.

CAPUT XXII.

IN QUIBUSNAM RELIGIONIBUS PRÆLATUS SIT DICTA POTESTAS ABSOLVENDI SUBDITOS AB OMNIBUS CENSURIS, TAM JURE QUAM AB HOMINE.

1. Circa secundum punctum, de personis quibus hæc potestas conceditur, quod etiam in fine c. 20 proposuimus, primum omnium consideranda sunt verba privilegiorum; nam, si in specie quædam nominantur, et non alia, illa solum habebunt potestatem, quia privilegia tantum valent quantum sonant. Si autem generatim potestas conceditur Prælati, vel Prælato, dicendum est dari Prælati conventualibus, et a fortiori omnibus universalioribus. Ratio prioris partis est, quia illi sunt veri Prælati, ut supra ostendimus, et concessio indefinita æquivalet universali. Quod est manifestius quando locutio est in plurali; nam cum est sermo de Prælato in singulari, nonnihil dubitationis habere videtur. Nihilominus tamen restringi non potest ad unum tantum Prælatum supremum, tum quia potius nomine proprio Generalis quam communi nominaretur; tum etiam quia regulariter hoc est contra communem usum religionum, nam ipso jure censentur hæc facultates per ipsamet privilegia communicata Provincialibus, et ad usum earum moraliter necessarium est. Quantumvis ergo Prælati in singulari nominentur, sub illa voce comprehenditur Generalis et Provincialis; ergo etiam conventualis Prælati, quia nulla est ratio restringendi. Dices: alii habent magis proprie jurisdictionem Episcopalem. Respondeo parum hoc referre; nam hic etiam habet eam jurisdictionem, quæ sufficit ut sit vere et simpliciter Prælati, ut hac ratione sub illa voce comprehendi possit, quæ indefinite posita tantum valet, ac si diceretur, quicumque Prælati. Aliunde vero actus absolvendi, propter quem datur hæc facultas, magis ordinatur ad internam salutem, quam ad forense iudicium, ideoque merito censetur concessa illa facultas proximo Prælato, qui curam gerit animarum subditorum. Unde quando in jure committitur Prælato casus aliquis reservatus Pontifici, Abbas specialiter nominatur, ut patet ex cap. Cum

illorum, cum similibus, de Sent. excom., quia nimirum ille est veluti proprius pastor religionum; idem autem est de quocumque Prælato conventuali.

2. Nihilominus tamen (ut alteram partem probemus) non potest sub illa voce, etiam in singulari posita, ita intelligi particularis Prælati, ut excludantur universales, tum propter rationem factam de indefinita locutione, tum maxime quia illi sunt præcipue Pastores, et magis proprie. Unde sicut alibi, in tomo de Pœnitentia, diximus nomine proprii sacerdotis ita in jure significari Parochum, ut non excludatur Episcopus vel Pontifex, ita de nomine Prælati in præsentia dicendum est. Quapropter, etiamsi Indulta solum facerent mentionem Prælati conventualis, verbi gratia, Prioris vel Guardiani, aut Abbatis, non existimo excludi superiores Prælatos eorumdem subditorum, propter rationem factam, et quia revera hoc postulat debitus ordo, et verisimile non est Pontificem velle aliquid præter illum concedere.

3. *Limitatio prædictæ partis, et ejus explicatio.* — Dico autem, respectu eorumdem subditorum, quia interdum privilegium conceditur in favorem unius tantum monasterii, et religionum vel Prælati ejus, ut sic; et tunc, quamvis dicamus, non solum Abbatem, vel Priorem localem, sed etiam Provinciale vel Generalem posse uti illo privilegio, nihilominus non poterit illo uti nisi circa religiosos illius monasterii, quia non conceditur illis ut Provinciales vel Generales sunt absolute, sed ut sunt Prælati talis monasterii. Exemplum esse potest in multis privilegiis concessis Abbati monasterii S. Benedicti Vallisoleti, quæ in Compendio etiam Mendicantium, et in nostro interdum referuntur, verbo *Absolutio*, et verbo *Dispensatio*, si tamen supponamus illa ipsi concedi ut Abbati illius monasterii, non ut Generali sui ordinis, prout est in Castella, de quo mihi non satis constat, quia originales litteras videre non potui. Adde etiam per alias Bullas, et Indulta, quæ concedunt communicationem omnium privilegiorum, factum jam esse, ut fere nullum sit privilegium uni domui, vel provincie aut nationi concessum, quibus non possint alii conventus gaudere, ut constare potest in nostra Societate ex Bulla Pii V *Dum indefessa*, ubi communicationem privilegiorum illi concedens, addit illa verba: *Tam in genere, quam in specie, et tam communiter et conjunctim, quam particulariter et divisim, etiam per mo-*

dum extensionis seu communicationis, et alias quomodolibet quibusvis ordinibus fratrum et sororum Mendicantium, quocumque nomine nuncupentur, illorumque congregationibus, conventibus et capitulis, ac utriusque sexus personis, ac illorum monasteriis, domibus, ecclesiis, etc. Et similia verba habet Gregorius XIII, in Bulla anni 1575, *Ad perpetuam rei memoriam*, addens extensionem ad omnes religiones: *Mendicantium* (inquit) *aliarumque religionum ordinibus, congregationibus, conventibus, capitulis, monasteriis, domibus, Ecclesiis, etc.*; et multæ aliæ religiones habent similem communicationem, et ideo, ut dicebam, jam non multum refert an privilegium in principio fuerit uni monasterio, vel Abbati illius, aut toto ordini concessum.

4. Secundo dicendum est, ex vi talium privilegiorum, in quibus Prælati nominantur, non posse inferiores ministros vel confessores absolvere a prædictis casibus. Probatur, quia nulli alii sunt proprii Prælati, et privilegium non extenditur ultra verborum proprietatem. Unde fit ex vi horum privilegiorum vicarios ordinarios monasteriorum, quocumque nomine appellentur, non posse hanc absolutionem dare ex vi talium privilegiorum. Probatur, quia non sunt Prælati, ut supra ostensum est.

5. *Dubium trimembre circa assertionem.* — *Resolutio primi membri.* — *Resolutio secundi membri.* — Dubitari autem potest an sit aliquod speciale privilegium, per quod facultas concedatur vicariis seu subprioribus, etc. In hoc duo videntur certa inter auctores, et tertium incertum. Primum est, vicarium illius domus, quæ non habet alium Prælatum conventualem, vel quia mortuus est, vel tempus suum absolvit, vel certe quia in tali domo non consuevit alius provideri Prælati, hunc, inquam, vicarium gaudere his privilegiis, quia, licet non nomine, re ipsa Prælati conventualis est, ut supra tetigimus; unde ad hoc non est necessarium speciale privilegium, sed supradicta verba sufficiunt. Secundum est, hujusmodi vicarium vel subpriorem ordinarie non habere hanc potestatem, dum scilicet proprius Prælati suum monasterium præsens gubernet, propter conclusionem et rationem adductam, et quia nullum invenitur privilegium quod majorem extensionem habeat, ut statim dicam.

6. *Tertii membri.* — *Auctoris iudicium.* — De tertio vero puncto est nonnulla dubitatio, scilicet, quando monasterium habet proprium

Prælatum, ille autem absens est, an possit tunc vicarius his facultatibus uti. Nam Collector privilegiorum in Compendio Mendicantium, verb. *Absolutio quoad fratres*, § 7 et 34, partem negantem indicat. Contrarium vero cum Veracrucis, quem citat, tenet Emmanuel Rodericus, dict. q. 20, art. 2 et 3, nimirum, quemcumque vicarium Prioris conventualis relictum ab ipso Priore pro tempore suæ absentie habere eandem auctoritatem. Fundatur in quodam privilegio Clementis IV, quod ipse refert art. 1, ex lib. Monumenta ordinum, ubi hoc videtur concedi *Generali, Provincialibus, Prioribus conventualibus, et eorum vicem gerentibus in eorum conventibus, et locis sibi commissis*. Hæc verba refert dictus auctor, art. 3, quæ si eodem tenore habentur in originali, plane convincunt, nec possunt bene exponi de vicario, qui sede vacante loco Prælati substituitur: nam illa verba, *eorum vicem gerentibus in eorum monasteriis*, non possunt commode intelligi, nisi de monasteriis vel provinciis habentibus proprios Prælatos, qui, dum absunt, alios relinquunt qui vices suas gerunt. Et inde recte sequitur vicarium vel ministrum, absente Prælato, seu Rectore, posse uti illis facultatibus, quia tunc vices Prælati gerit. Verumtamen idem auctor, in art. 1, alio tenore refert illud privilegium, scilicet: *Concessit Generali et provincialibus ministris, et eorum vicariis, atque etiam Custodibus fratrum Minorum, in provinciis et custodiis sibi commissis*, etc. In quibus verbis constat nec Prioribus conventualibus, nec eorum vicariis factam esse illam concessionem, ut idem auctor fatetur. Imo, si tenor verborum servetur, nec vicariis custodum fit concessio, sed tantum vicariis generalibus vel provincialibus, fortasse propter majorem illorum auctoritatem. Addit vero idem auctor, in eodem art. 1, ex lib. Monum. ordin., concessione 548, et concess. 432, privilegium illud extensum fuisse ad Priores conventuales in gratiam Prædicatorum et Carmelitarum; de vicariis autem ibi nihil dicit; sed in art. 2, statim in principio, ait, ex Mari magno Prædicatorum constare hæc privilegia extendi ad Priores conventuales, et eorum vicarios; nihil tamen in particulari allegat, sed refert se ad art. 1. D. autem Antoninus, 1 p., tit. 19, c. 2, prius dicit, generalem vicarium Magistri ordinis, ex potestate sibi a privilegiis tradita, ita posse fratres absolvere ab omnibus peccatis et censuris, sicut magistrum ipsum, et idem postea subdit de vi-

cario Prioris provincialis, et infra inquit: *Item vicarius Prioris conventualis in suo conventu potest omnia quæ superius de vicario Magistri ordinis posita sunt*; addit vero exceptionem, quæ ad absolutionem non spectat, et subjungit: *Hæc, quæ dicta sunt de vicariis, habentur in diversis privilegiis, et præcipue Bonifacii, Virtute*. Ex his autem Antonini verbis non possumus satis iudicium ferre, an loquatur de vicariis, qui sede vacante constituuntur, vel in quacumque absentia loco Prælatorum relinquuntur; tamen dum alia restrictio non constiterit, possumus in ampliori sensu verba accipere, cum omnes ibi sint vere ac proprie vicarii.

7. *Illatum contra proximum auctoris iudicium diluitur*. — Dicit aliquis: eadem ratione extendendæ sunt hæ facultates ad vicarios, etiam pro eo tempore quo Prælati sunt præsentis, quia etiam tunc sunt vere ac proprie vicarii. Respondetur negando sequelam, quia, licet in aliquibus religionibus ita appellentur, non tamen in eadem significatione, quia tunc non gerunt vices proprii muneris Prælatorum, quod in jurisdictione consistit, sed habent proprium ministerium cuiusdam domesticæ administrationis; in dictis autem Indultis nomen vicarii significat eum, qui vices gerit in jurisdictione et Prælatione, imo his verbis aliquando explicatur, ut dicti auctores referunt; in religionibus autem, ubi subprior vicarius appellatur, vox illa significat idem ministerium seu officium, quod in religionibus monachalibus nomine Prioris significari solet, et in reg. S. Benedicti, c. 63, vocatur Præpositus monasterii. Quando ergo Abbas, Guardianus, etc., præsens adest, ille, qui vicarius dicitur, non proprie vicem ejus gerit, sed proprium ministerium exercet, et ideo tunc non gaudet dictis facultatibus; at vero quando Prælati abest, jam vices illius gerit in proprio illius munere, et ideo jam est vicarius, de quo loquuntur Indulta. Unde, ut omnis tollatur scrupulus, optimum consilium est, ut Prælati, dum recedit, omnes potestates suas committat vicario, et, ne hoc pendeat ex memoria vel voluntate singulorum, debet esse stabili lege, aut recepta consuetudine introductum.

8. *Secundum dubium*. — *Ratio dubitandi*. — *Vera resolutio, quæ primo suadet ex usu, et ex Pontificiis Indultis*. — Ut autem hoc magis delectetur, dubitari potest secundo an hæ facultates delegabiles sint. Et ratio dubitandi

est, quia non pertinent ad jurisdictionem primariam, sed ad delegatam in foro conscientiæ, quæ subdelegari non potest. Item, quia nemo potest privilegium, sibi personaliter concessum, in alium transferre; hæc autem sunt privilegia concessa talibus personis; ergo non possunt et aliis committi. Item confessor Societatis, verbi gratia, qui ex privilegio habet potestatem absolvendi a casibus Papæ reservatis, non potest hanc facultatem committere alii sacerdoti non habenti; ergo. Respondetur nihilominus posse Prælatos committere vices suas aliis, etiam in usu harum facultatum. Ita docent omnes qui de his privilegiis scribunt, et usu ipso satis comprobatur. Item in aliquibus Indultis Pontificiis hoc expresse explicatur, ut in Bullis Societatis, Paulus III in sua Bulla ultima expresse concedit Generali, *ut omnes gratias, concessionem et indulta sibi concessa a Sede Apostolica, exercere possit per vicarios, aut personas ad id sibi bene visas*. Quod etiam declaravit Gregorius XIII in Bulla de usu facultatum. Idem concessit Sixtus IV Prælati Minorum in quodam Indulto supra relato, ut, scilicet, per se, vel per alios possint hanc absolutionem præstare.

9. *Altera aliorum suasio*. — Est etiam hoc consentaneum juri communi, maxime supponendo jurisdictionem Episcopalem ex jure communi, divino vel ecclesiastico, extendi quasi natura sua ad omnes hos casus, si non impediatur, vel limitetur ab aliquo superiore. Unde fit (ut multi opinantur) ut, quando Summus Pontifex casus sibi reservatos Episcopo concedit, non censeatur jurisdictionem delegare, sed tantum impedimentum aut prohibitionem auferre, qua ablata, statim ex vi suæ ordinariæ jurisdictionis potest ab illis casibus absolvere. Sic ergo de Prælati religionum ratiocinari possumus; habent enim jurisdictionem Episcopalem, et ideo in hoc æquiparantur Episcopis, ut ex vi suæ jurisdictionis possint quidquid eis non prohibetur, quod maxime verum habet in absolutione a censuris, juxta doctrinam Panormitani, in cap. *At si Clerici, § de Adulteris*, de Judiciis, et aliorum ibi; ergo eadem ratione per hæ privilegia non delegatur illis jurisdictione, sed solum tollitur prohibitio, qua ablata, ex vi muneris, atque adeo per jurisdictionem ordinariam hæc omnia possunt.

10. *Displicet una ex parte dicta suasio*. — *Sustinetur vero ut probabilis ex alia parte*. — Quod fundamentum prout nititur in jure di-

vino, mihi probari non solet, quia in universum censeo, jurisdictionem Episcoporum non esse immediate a jure divino, sed per Pontificem; maxime vero id censeo de potestate immutandi vel tollendi præcepta, vel quæcumque vincula a superiore posita; non enim video quo jure divino, naturali, vel positivo, habeat inferior potestatem ad destruendum quod superior construxit; id enim nec in Evangelio scriptum, neque ulla traditione confirmatum reperio, neque etiam necessariam illationem video, ut ex principiis revelatis naturali discursu inferatur: quin potius nec rationi consentaneum videtur in illa generalitate sumptum, quia est contra debitam subordinationem inferioris ad superiorem. At vero limitatum illud fundamentum ad absolutionem a censuris, et fundatum non in jure divino, sed in canonico, est satis probabile propter cap. *Nuper*, de Sent. excomm., in quo ponderanda sunt illa verba: *Quia conditor canonis absolutionem sibi specialiter non reservavit, eo ipso concessisse videtur facultatem relaxandi*; per quæ satis significatur, illam facultatem non esse a jure divino immediate, sed ab auctore ipsiusmet censuræ, ut alibi, in tomo de Censuris, latius ostendi.

11. *Infirmatur tamen absolute dicta suasio*. — Ex hoc tamen videtur infirmari illatio facta, nam hæ concessio potest esse et ordinaria et delegata; ergo ex vi illius juris neutra colligi potest. Nec dubito quin possit Papa concedere Episcopis suos casus reservatos per modum delegationis tantum, sicut in Concilio Tridentino multa eis committuntur ut Papæ delegatis, quæ alias possent ab eis fieri jure ordinario, seclasis privilegiis vel exemptionibus. Et multi valde probabiliter putant, commissionem ad absolvendum in casibus occultis factam Episcopis a Concilio Tridentino, sess. 24, c. 6, de Reformat., fuisse specialem delegationem, et non restitutionem jurisdictionis ordinariæ Episcopalis, alias hodie casus illi occulti essent Episcopales, et consequenter, qui haberet generale privilegium absolvendi a casibus Episcopalibus, posset ab illis casibus absolvere, quod plane falsum est, et contra communem usum, ut etiam sentiunt Henriquez, lib. 3 de Pœnit., c. 15, § 7, lit. P; et Emmanuel Rodriguez, in expositione Bullæ, num. 135, et contra illa verba ejusdem Concilii: *Per seipsos, aut vicarium ad id specialiter deputandum*, quæ satis indicant illam jurisdictionem esse valde specialem, et non communem Episcopalem;

imo etiam indicant esse delegatam, quia si esset ordinaria, eo ipso posset per vicarium exerceri; quanquam hoc iudicium non convincat, ut ex statim dicendis constabit.

12. Quidquid ergo sit, an illa sit dicenda concessio vel restitutio ordinariæ jurisdictionis, vel solum commissio jurisdictionis propriæ, nihilominus ex alio etiam principio satis probatur assertio posita, quia commissarius ex privilegio perpetuus potest alteri vices suas committere; quod esse communiter receptum a Doctoribus, ait Corduba, in Summa Hispana, q. 8, ex Sylvestro, verb. *Absolutio*, 4, num. 6, dub. 2, qui refert glossam, in. c. ult. de Offic. Ordin., et favet textus ille, ubi sic dicitur: *His, quibus ex officio in certis casibus, competit illos absolvere, qui pro violenta manuum injectione incidunt in canonem sententiæ promulgatæ, licet aliis absolutionem hujusmodi committere, cum viderint expedire*. Hæc autem potestas, quæ datur Prælati per privilegia perpetua, propriissime dicitur competere ex officio, quia ratione officii convenit; nam privilegium illud quoad hoc magis est reale quam personale, quia dignitati adhæret, et ratione illius competit personæ; ergo ex officio competit. Neque oportet ut omnino conveniat ex officio tantum jurisdictioni ordinariæ, nam particula *in certis casibus*, quæ ibi additur, satis indicat sufficere, quod ex privilegio conveniat ratione dignitatis, ut recte ibi glossa expendit, quæ subdit, idem esse in omnibus aliis communicationibus, quod illi, qui ordinario jure, vel delegato a principe, possunt absolvere, possint etiam committere vices suas, ut viderint expedire, dummodo delegatio vel commissio sit ratione officii, ac perinde per privilegium perpetuum. Atque idem tenent ibi Panormitanus, Felinus, et alii, in cap. ult. de Offic. deleg.

13. Atque ita responsum est ad rationem dubitandi in num. 8 positam; nam hæc jurisdictione vel ordinaria est, vel in hoc æquiparatur ordinariæ, quia ex officio ratione legis, seu perpetui privilegii competit. Quando autem Prælati committit vices suas alteri quoad hanc absolutionem, non transfert privilegium in illum, proprie loquendo, sed utitur ministerio ejus ad suum privilegium exequendum, quod valde diversum est. Unde ille commissarius non potest alteri vices suas committere, quia non tam jurisdictione, quam nudum ministerium ei commissum est, juxta caput ultimum, § ultimo, de Offic. delegat.;

que ita procedit exemplum eodem numero octavo de simili potestate absolvendi commissa confessori religioso, qui illam committere non potest, quia nudum ministerium ei commissum est. Advertendum est tamen pro nostra Societate, et si quæ est alia religio quæ hunc modum observet, quod in ea omnis hæc potestas censetur concessa Generali, juxta Bullas Pontificum, ut infra videbimus, tractatu 10, lib. 9, cap. 2, a num. 2, et per illum conceditur Prælati inferioribus, ut constat etiam ex Compendio privilegiorum ejusdem Societatis. Nihilominus tamen et Provinciales, et Rectores, seu Præpositi locales possunt aliis committere vices suas, vel delegare hanc potestatem, quotiescumque in concessione sibi facta non fit expressa restrictio vel prohibitio, ut per se, et non per alios absolvere in aliquo casu possint, quia, eo ipso quod talis restrictio non ponitur, censetur eis concessa potestas, eo modo quo per Indultum conceditur, seu eo modo quo juxta commune jus administrari potest facultas, quæ ratione officii Prælati competit.

14. *Tertium dubium.* — Hinc vero nascitur tertium dubium, an possint superiores Prælati restringere hanc facultatem inferioribus, scilicet Generalis Provincialibus, et Provincialis Prælati Conventualibus. Oportet autem loqui præcise stando in virtute dictorum privilegiorum, nam ubi est speciale Indultum declarans vel concedens hanc potestatem, ut est in Societate, sublata est quæstio. De aliis ergo videtur res dubia, quia cum Pontifex immediate, et quasi ex æquo concedat hanc potestatem omnibus his Prælati, licet alias sint subordinati in jurisdictione ordinaria, et in ea possit Superior restringere jurisdictionem inferioris, ut supra dictum est, tamen in hac commissione videntur æquales, et ideo non posse in uno eorum ab altero restringi. Nihilominus etiam in hac potestate probabilis censeo posse restringi a superioribus Prælati respectu inferiorum, quamdiu expresse hoc non prohibetur in ipso Indulto. Ratio est, quia Papa concedens privilegium in favorem religionis, censetur conferre juxta debitum ordinem, et magis consentaneum ipsi religioni, quamdiu aliud expresse non declarat; sed debitus ordo religionis postulat ut inferiores Prælati pendeant a superioribus; ergo credendum est hanc esse voluntatem Pontificis concedentis talia privilegia, atque ita tunc non dici potest inferior auferre facultatem a superiore concessam, quia non creditur sim-

pliciter concessa, sed cum hac subordinatione.

15. Sed fortasse hæc conjectura alicui non satisfaciet, quia privilegia absolute loquuntur, et potius sunt extendenda. Item, quia, cum hi casus jam sint extra jurisdictionem ordinariam Prælatorum, et sint proprii ipsius Pontificis, potest ipse æqualiter illos concedere, sine illa subordinatione, quæ in re tam favorabili ad remedium subditorum non videtur necessaria. Nihilominus illa mihi videtur moralis conjectura satis probabilis, quam aliter ita explicare possumus; quia Pontifex, concedendo has facultates, non aufert ab his Prælati potestatem reservandi sibi casus, quia hoc expedit ad disciplinam religiosam; sed expedire potest ut ex his casibus Pontificis aliqui sint reservati Provinciali vel Generali; ergo credendum est ita concedi hanc facultatem Prælati religionis, ut semper maneat in majori Prælati jus reservandi sibi casum, quem expedire judicaverit. Quod maxime locum habet juxta opinionem asserentem, per hæc privilegia solum auferri prohibitionem, et rem statim reduci ad commune jus; nam stando in jure communi, licet aliqua censura Pontificia non esset ab ipso Pontifice reservata, posset Generalis vel Provincialis religionis eam sibi reservare; ergo post hæc privilegia possunt etiam id facere, quia per privilegia solum constituuntur in terminis juris communis; et quamvis Papa auferat suam prohibitionem, non tollit jus Provincialis vel Generalis, ut possit id prohibere, si religioni fuerit expediens. Præterea, sustinendo, ut videtur verius, per hæc privilegia non tantum auferri prohibitionem, sed etiam concedi positivam facultatem et jurisdictionem, nihilominus unaquæque religio cum approbatione Sedis Apostolicæ habere solet auctoritatem distribuendi has facultates prout sibi judicaverit expedire; ergo potest unaquæque religio statuere, ut quædam ex his facultatibus sint reservatæ Generali, aliæ Provincialibus, etc.; nec dubito quin factum teneat propter præsumptam, ut dixi, voluntatem Pontificum, qui religionibus ipsis et propter majus earum bonum has facultates concedunt. Denique tota ipsa religio potest cedere juri suo, et non obstante privilegio sibi concesso pro singulis Prælati, aliqua eorumdem privilegiorum pro majoribus Prælati reservare. Dices, esto possit hoc fieri a Capitulo generali vel Provinciali, non tamen a singulis Prælati majoribus. Respondeo, hoc pendere ex modo gu-

bernationis uniuscujusque religionis; nam earum Prælati habent potestatem a Capitulis, a quibus eliguntur, et ideo si ab eis fuerit concessa etiam ad hunc actum, poterunt illa uti, non vero aliis. Addo tamen ultimo, nunc standum circa hoc esse novo decreto Clementis VIII, circa reservationes regularium; nam quælibet restrictio harum facultatum ad absolvendum a casibus reservatis Papæ, re vera est nova reservatio in tali religione facta, et ideo circa illam decretum Clementis servandum est. Ex quo duo colligo: unum est, non posse fieri nisi in generali vel provinciali Capitulo respective, juxta formam in eodem decreto præscriptam; aliud est, a Capitulo posse fieri, nam Pontifex hanc generalem facultatem præbet hujusmodi Capitulo ad reservandum quoscumque alios casus ultra designatos ab ipsomet Pontifice; et mirum profecto esset, quod posset religio reservare casus minus graves, et non aliquem ex gravioribus reservatis Papæ.

16. *Quartum dubium.* — *Videri per privilegia religionum tolli omnem reservationem, quæ non sit ab ipsa religione facta.* — Hinc porro emergit quartum dubium, an, scilicet, omnia peccata, quæ in jure, vel in Bulla Cœnæ, aut aliis, sunt reservata Summo Pontifici, censenda sint reservata in quacumque religione, non obstantibus prædictis privilegiis; et consequenter an Prælati concedens alicui religioso absolutam potestatem audiendi confessiones suorum subditorum, censeatur illi concedere has facultates, seu hos casus; nam, si reservati non sunt in tali religione, comprehenduntur sub generali facultate; non videntur autem reservari, quia Summus Pontifex per illa privilegia abstulit reservationem, et religio aliam non addidit, ut supponimus. Unde Clemens VIII, in suis casibus reservatis regularium, non facit horum mentionem, nec singulæ religiones in suis propriis reservationibus, ut de Societate nobis constat, et de aliis supra tetigimus.

17. *Contraria resolutio vera.* — Nihilominus respondetur, hos casus non solum esse reservatos, sed etiam altiori et strictiori modo quam sint particulares casus religionum. Declaratur, nam Pontifex nunquam simpliciter abstulit suam reservationem ab his casibus, etiam respectu religiosorum, sed solum eorum absolutionem religiosorum Prælati commisit, quod longe diversum est; nam si ablata fuisset simpliciter reservatio respectu talium personarum, absolvi possent ab illa censura

a quocumque proprio confessore; juxta c. *Nuper*, de Sent. excom., quod tamen falsum est, ut ex primo et secundo dubio constat. Unde, eo ipso quod Pontifex hanc potestatem concessit solis Prælati, et eorum vices gerentibus, voluit absolutionem hanc esse illis reservatam. Hæc autem reservatio non fundatur in potestate et voluntate ipsius religionis, sed manat ex voluntate ipsius Sedis Apostolicæ, quæ prius talem reservationem absolute fecit, et postea circa illam majorem potestatem non concessit, neque amplius (ut sic dicam) illam remisit; et ideo dixi hanc reservationem altiore esse quam sint propriæ reservationes uniuscujusque religionis. Et ideo fortasse hi casus Pontifici non numerantur inter particulares reservationes religionum, quia sunt alterius ordinis, et supponuntur tanquam omnibus communes.

18. *Consecrarium ex proxima resolutione.* — Ex quo infertur, hos casus non comprehendendi sub generali delegatione, vel commissione facta a Prælati religionis ad absolvendum a peccatis vel censuris, juxta regulam textus in c. 2, de Pœnitent. et remiss., in 6. Quin potius, licet superior concedat facultatem ad absolvendum a peccatis reservatis in religione, non videtur concedere facultatem ad absolvendum ab his casibus Pontificiis, quia habent reservationem longe alterius rationis, ut dixi, et ideo habent specialitatem sufficientem, ut sub illa generalitate non comprehendantur. Item, quia circa peccata reservata in religione habet Prælati ordinariam jurisdictionem, quam per illa verba delegare videtur; circa hos autem casus Pontificiis habet solum jurisdictionem ex peculiari commissione Pontificis, quæ difficilior et majori cum consideratione committi alteri debet, ideoque sub illa generalitate non comprehenditur. Quod maxime verum censeo de casibus Cœnæ Domini, et inter eos lapsus in hæresim, propter eorum specialem, vel specialissimam gravitatem et reservationem. Ideoque prudenter in Compendio Societatis, licet absolutio a casibus Cœnæ respectu subditorum committatur superioribus cum facultate delegandi, nihilominus lapsus in hæresim soli Generali reservatur, ita ut nec Provinciales possint absolvere, nisi sub onere comparandi. Et alibi etiam diximus¹, ipsummet Pontificem, committendo casus suos, non censi committere casus Cœnæ, nisi exprimat; et com-

¹ Tomo de pœnitentia.

mittendo casus Cœnæ, non committere absolutionem ab hæresi, nisi in specie id declaret; ergo idem dicendum est de commissario Pontificis. Unde Episcopus, verbi gratia, committens alicui casus suos, non videtur committere absolutionem, verbi gratia, a censura canonis *Si quis suadente*, pro illis casibus, in quibus ipsi in jure committitur, quia illi non sunt proprie casus Episcopales, ut alibi diximus. Ut ergo Prælati religionis censeatur committere hos casus Pontificios, oportet, ut vel in specie eos exprimat juxta uniuscujusque exigentiam, vel, si utatur generalibus verbis, quod talia sint, ut omnem tollant ambiguitatem; ut si dicat, verbi gratia, concedere omnes facultates suas, vel quantum per privilegia potest, aut quid simile. In quo etiam observare oportet, ut distincte explicetur an concedatur potestas absolvendi a culpis, vel etiam a censuris; nam hæc duo diversa sunt. Verum est in casibus Pontificiis ita esse conjuncta, ut, uno concesso, alterum concessum esse intelligatur. Videantur dicta in 4 tomo, disp. 30, sect. 1.

CAPUT XXIII.

AN NON SOLUM IN RELIGIONIS PRÆLATIS, SED ETIAM IN EPISCOPIS SIT PRÆDICTA POTESTAS AD ABSOLVENDUM RELIGIOSOS.

1. *Ex vi privilegiorum regularium non habent Episcopi hanc potestatem.* — *Triplex casus proponitur, in quo videntur habere Episcopi talem potestatem.* — In hac quæstione imprimis certum est non convenire Episcopis hanc potestatem ex vi privilegiorum ipsorum regularium, cum in eis nulla de Episcopis fiat mentio, sed potius ab eorum jurisdictione eximantur. Loquimur enim de exemptis, nam circa regulares sibi subjectos, clarum est posse Episcopos quidquid in hoc genere possunt jure communi, et si quid amplius per privilegia Pontificia talibus religiosis fuerit concessum respectu suorum Prælatorum, nam Episcopi sunt proprii illorum Prælati, quod munus non habent respectu exemptorum. Solum ergo habere potest locum dubitatio posita in duobus vel tribus casibus: primo, in nonnullis casibus, in quibus jure communi scripto seu canonico possunt Episcopi absolvere a casibus alias Pontifici reservatis, ut a leviori læsione clerici, c. *Monachi*, et c. *Cum illorum*, de Sentent. excommunicat. Secundum est de aliquo casu necessitatis, in quo

propter difficilem recursum ad Pontificem censeatur tacito jure, et recepta consuetudine, facta commissio Episcopo, quæ necessitas potest interdum in religioso exempto occurrere. Tertium est de Prælato religionis, qui non potest absolvere seipsum, neque habet alium a quo possit commode absolvi; nec debet esse pejoris conditionis: poterit ergo ab Episcopo absolvi.

2. *Quorundam placitum in primo casu, et eorum fundamentum.* — *Contrarium verius.* — *Ejus fundamentum.* — Circa primum casum, quidam putant quod, licet religiosus exemptus possit in illis casibus absolvi a suo Prælato, nihilominus posse etiam absolvi ab Episcopis, si velit; quia, licet Pontifex concesserit illam potestatem Prælati religionis, non abstulit Episcopis; ergo liberum est religiosis, si velint, eis subjici quoad hanc absolutionem. Nec videtur obstare exemptio, quia hæc videtur esse a jurisdictione coacta, non a voluntaria. Item videtur esse in his quæ spectant ad gravamen, non in his quæ ad favorem; est autem major favor religiosi quod a pluribus Prælati possit absolvi. Atque ita opinati sunt Fredericus de Senis, consil. 14, et Joannes de Lignano, in Clemen. *Ne in agro*, de Statu regularium, et alii, quos Sylvester citat. Contrariam sententiam tenet Abbas, in c. *Monachi*, de Sentent. excommunicat., num. 4, ubi refert Joannem Andream, et seipsum in aliis locis; quos sequitur Sylvester, verb. *Absolutio*, 5, n. 2. Fundamentum est, quia religiosus exemptus non tantum eximitur a jurisdictione fori contentiosi, sed etiam a jurisdictione fori pœnitentialis; nam hac ratione non potest confiteri Episcopo sine licentia sui Prælati, ut supra visum est; ergo in neutro foro potest Episcopus absolvere religiosum, quantumvis ipse se illis subjiciat. Et confirmatur, quia exemptiones privilegii non in favorem privatam religiosi, sed in favorem totius religionis concessæ sunt, et in favorem etiam Prælatorum ejus; ergo nullus religiosus potest in hoc cedere juri suo, nec sibi judicem constituere extra Prælatos suos, juxta c. *Significasti*, de Foro compet. Atque hæc sententia plane videtur in rigore juris vera, et, per se loquendo, ac suppositis religiosorum privilegiis omnino servanda.

3. *Quomodo posset procedere prius placitum.* — *Favet ei jus.* — *Ad fundamentum in num. 2.* — Dico autem suppositis privilegiis, quia si Prælati religiosorum non haberent potesta-

tem absolvendi suos subditos ab aliquo casu reservato Papæ, et alias concessa Episcopis, in eo casu probabilem censerem primam sententiam. Exemplum esse poterat in facultate absolvendi a casibus occultis concessa Episcopis in Concilio Tridentino; nam si illa non fuisset extensa ad Prælatos religionum, posset, ut opinor, religiosi absolvi ab Episcopis, quia non debent esse deterioris conditionis; et rationabiliter interpretamur non esse exemptos, nisi in his, in quibus subduntur jurisdictioni suorum Prælatorum. Si enim in foro exteriori non possent de aliquo delicto judicari a suis Prælati, profecto eo ipso non censerentur in illa causa exempti a jurisdictione Episcoporum, quia non debent sine ordinario judice relinqui. Potestque hoc non improbabiler colligi ex c. *Si Papa*, de Privilegiis, in sexto; ergo idem cum proportionem in absolutione a censuris locum habet. At vero nunc, quia tota jurisdictio Episcoporum ad absolvendum a censuris, etiam eis jure commissa circa Pontificios casus, commissa est Prælati regularibus per privilegia perpetua, non possunt religiosi, per se loquendo, in talibus casibus ab Episcopis absolvi, quia prorsus exempti sunt, et quia Prælati religionum merito possunt respectu suorum subditorum sibi tales casus reservare, quia illis judicium eorum commissum est, et in favorem ipsorum, ut plane significavit Pius V, in Motu proprio, quo Prælati Prædicatorum concessit facultatem illam Concilii Tridentini, cum ait: *Nec Prior conventualis, et superiores Prælati dicti ordinis in hac parte deterioris conditionis existant.* Nec fundamentum contrariæ sententiæ tunc habet vim, quia sufficienter provisum est religiosis, et illa major licentia, licet videatur favor privatæ personæ, non tamen religionis; et fortasse etiam respectu privatorum non esset favor in ordine ad eorum spirituales profectum; nam inde fortasse sumerent licentiam peccandi.

4. *Secundus casus.* — *Impugnatur quoad casum necessitatis non extremæ.* — Circa secundum casum necessitatis, in quo religiosus non potest adire Prælatum suum, potest autem convenire Episcopum, Sylvester supra, numero 3, affirmat cum Panormitano, in eo casu posse religiosum absolvi ab Episcopo ex æquitate, licet non possit de rigore juris. Per æquitatem autem intelligit epikeiam, ut Panormitanus expresse declarat. Itaque intelligunt, ex vi legis et exemptionis in rigore

sumptæ non posse; ex quadam tamen interpretatione voluntatis Pontificis posse, ne religiosus in eo casu sit deterioris conditionis quam seculares, quod videtur esse contra intentionem eximentis. Sed difficile mihi est, in materia jurisdictionis, et in lege irritante actum, hujusmodi epikeiam admittere extra casum extremæ necessitatis; hæc autem materia jurisdictionis est, sine qua non potest Episcopus absolvere religiosum: lex etiam quæ vetat exercere jurisdictionem circa personam exemptam, est irritans actum, ut constat ex juribus citatis, et ex c. *Frater*, 16, quæst. 1; ergo extra casum extremæ necessitatis, id est, periculi mortis, non possumus hanc licentiam Episcopo dare. Dicit enim Concilium Tridentinum, sessione 14, capite 7, loquens de casibus reservatis, extra illum articulum inferiores sacerdotes nihil posse; vocatur autem inferior sacerdos respective omnis ille, qui est inferior comparatione reservantis, et ab illo non habet commissam facultatem; ita vero se habet Episcopus in eo casu respectu religiosi exempti, quia et est inferior Papa reservante, et ab illo non habet commissionem ordinariam, ut supponimus; ergo nec ex interpretatione possumus illam admittere, nisi in periculo mortis, juxta doctrinam Concilii. Alias pari ratione possemus dicere, posse nunc Episcopum absolvere in simili casu clericum sibi non subditum, solum, quia habet difficilem recursum ad suum Prælatum, quod plane videtur falsum, quia illa difficultas non præbet alteri jurisdictionem. Similiter etiam posset Episcopus absolvere religiosum in casu in quo recursum habet ad suum Prælatum, et illi injuste negat absolutionem; quod etiam non videtur admittendum, quia injustitia unius Prælati, ut cap. 19, num. 21, diximus, non dat alteri jurisdictionem, quando subordinati non sunt. Alioqui aperiretur via, ut in similibus casibus religiosi quasi appellent a suis Prælati ad Episcopos, quod magnum incommodum est, et contra intentionem eximentis.

5. *Vera hujus casus decisio.* — Dico igitur, non videri necessariam hanc interpretationem ad favorem religiosorum, sed per generales et communes regulas casuum reservatorum posse illis sufficienter subveniri absque ulla epikeia, quæ admittenda non est, nisi ubi manifesta necessitas urget; hic autem nulla erit necessitas, si aliter potest sufficienter subveniri necessitati religiosi. Quod autem possit, declaro ex generali principio in